



## **MBËTÏ-SANGO**

### **Dütïngö tï Ködörösêse tï Bêafrïka**

#### **KËTË KÏRÏNGÖ NA PEKÔ**

- Ködörösêse tï Bêafrïka ayêda na pekô tï zïängö na sêse Dafängö-ngbanga tï Dúnïa mobimba (DDM). Gövörömä tï KBA akekere Sitatï tï Rome na 3 Ngberere 2001.
- DDM ayeke na ngangü tï fâ-ngbanga na ndö tï âgino sô asâra na KBA dïpï sô Sitatï tï Rome agä ndïä na 1 Lengwa 2002.
- Gövörömä tï KBA atokua-tënë na Biröö tï Sêlê tï Dafängö-ngbanga (BSD) na 22 Kakawûka 2004.
- Na 22 Bêlawü 2007, Sêlê tï DDM avûnga sango na ndö tï zïängö na sêse angête na lêgë tï Surä 53 tï Sitatï tï Rome.
- BSD abâa-yâ tï âsango sô lo wara na lo tene akpë âsopë tï Sitatï tï Rome na ndö tï ngangü tï fängö-ngbanga tï DDM, yëngö-pekô tï pelênde ngâ na enterëe tï ndongbanga.
- DDM ayeke ndângbâ dangbanga, na lo yeke bâa ndo na ndö tï âkpälë gï tïngana mbênï ködörö azïa na sêse pëpe nzönï angête wala lo tokua-kpälë nï na dangbanga pëpe. KBA atöndâ tï sârängö kua na ndö tï âtênê tï âgino sô DDM ayeke na ngangü na ndö nï na lêgë tï â angête na âkôzo mângö-tënë na dangbanga, me âkusâla sô ague yongôro pëpe. Na nze tï Ngubë tï ngü 2006, Tödangbanga tï KBA atene na yâ tï kêtê-mbëlä tï lo âwalëngö tï KBA ayeke na ngangü pëpe tï tomba pekô

tí âkusâla tí âla na ndö tí âgino nî sô, töngana wärängö âkambisä na gbüngö âwakpälë nî.

- Porosö tí Sêlê tí DDM ayeke tí bâa ndo gï na ndö tí âkpêngba gino. Na Ködörösêse tí Bêafrîka, âkpêngba gino sô asâra nî mîngi na tângo tí âwûsûwûsû sô asî na pöpö tí ângû 2002-2003. Âtënë tí âgino nî sô ayeke na ndö tí âsiönî tí lãngöngö na zo na ngangü na âmbênî ndé âsiönî na terê tí sêkêsê sô asâra na terê tí âwaponön sô hüngö tí âla ahön ngbangbo.

## ÂGINO

- Biröo tí Sêlê tí Dafängö-ngbanga ayeke sâra angête na ndö tí âtënë tí âkpêngba gino sô asâra na KBA, mîngi nî na tângo tí âwûsûwûsû sô asî na pöpö tí ângû 2002-2003. Âmîngi tí âkpêngba gino nî sô ayeke na ndö tí fängö-zo, nzïngö âkûngbâ na lãngöngö na zo na ngangü, sô asî na tângo tí âbirä na pöpö tí ânze Ngberere-Näbânduru tí ngû 2002 ngâ na pöpö tí ânze Fulundïgi-Mbängü tí ngû 2002-2003. Ayeke na tângo sô laâ âzo na ngombë asâra âsiönî tí lãngöngö na zo na ngangü na hüngö nî mîngi ngâ na âmbênî ndé âsiönî na terê tí sêkêsê. Asâra mîngi na tângo tí birä sô âsiönî na terê tí sêkêsê.
- Âtondo sô ayeke na ngangü tí mä na bê na ndö nî atene asâra âsiönî tí lãngöngö na zo na ngangü na terê tí âsiwîli, agbû ngâ na ngangü âkangba-wâli, âmasêka-wâli ngâ na âkôli títene alängö na âla. Asâra ngâ âgino sô na yâ tí âsiönî mayëre töngana lãngöngö na âwaponön nî na bûngbi, na lê tí âzo, na âmbênî ngâ apûsu âsëwä tí âla títene âla kûê amû mabôko daä. Âpendâ tí pekô tí âgino nî sô ayeke ngangü mîngi, ngbanga tí sô âzo ayeke ke wala âla yeke hë âwaponön nî, na atene ngâ âmbênî âwaponön nî awara kobêla tí SIDA.
- Âgino sô asî mîngi na yâ tí kötä-gbätä tí Bangui ngâ na terênî, me âmbênî ngâ asî na yâ tí âmbênî ndé gbätä sô ayo na Bangui.
- Na terênî ngâ, BSD ayeke bâa ndo ndurü na ndö tí âtënë na ndö tí âgino sô asâra nî dipî ndangbâ ngû 2005. Mîngi nî âtënë nî ayeke na ndö tí âfängö-zo sân-güëngö na ngbanga ngâ na âgbïngö âda. BSD ayeke bâa títene atokua na ngbanga âwagino nî.

## ÂNDÂNGBÂ YÊ SÔ ASĪ

- Dīpī sô azīa na sêse angête nī, DDM na Sêlê tī DDM asâra kua mīngi tītene âla mû âmayëen sô ayeke ngangü tī sārängö angête nī na yâ tī nzönî lëgë.
- DDM azī mbênî biröo tī lo na yâ tī kötä-gbätä tī Bangui. Azī biröo nī sô na 18 Ngberere 2007. Biröo sô ayeke mû âmayëen na lëgë tī âkûngbâ, âmasīni ngâ na lëgë tī kua ngbanga tī sārängö angête nī ngâ ngbanga tī âkusâla tī vüngängö âsango na âzo na ndö tī DDM.
- Bätängö-terê tī âwaponön na âtimöon ayeke ngangu kua mīngi ngbanga tī Sêlê tī Dafängö-ngbanga. Na lëgë tī Sitatī tī Rome, Sêlê tī DDM na Dafängö-ngbanga ayeke na hônga tī mû kodë tītene abata-terê tī âwaponön na âtimöon nī. BSD na Dakuasû ayeke sâra kua mabôko na mabôko tī zīa na sêse ânzönî kodë tītene abata-terê tī âtimöon nī.
- KBA âde tī mû pëpe ândiä tītene lo kpë âhônga tī lo sô ayeke na yâ tī Sitatī tī Rome. DDM avûnga sango na âwalëngö tī KBA na ndö tī âsopë sô lo yeke sâra kua tī lo na gbe nī na yâ tī ködörö nī ngâ na ndö tī âkodëlëgë tī müngö-mabôko na lëgë tī ndongbanga. Gövörömä tī KBA asû âmangbi ûse ngbanga nī na Dakuasû ngâ na Sêlê tī DDM.
- The BSD ayeke gī tītene atomba pekô tī sārängö kua mabôko na mabôko na âzo tī ködörö nī, tóngana âbôsôngbi tī pöpö-ködörö pëpe, na âwatokua tī pöpö-ködörö, na lo tokua âmbëtihûnda mīngi tī müngö-mabôko tītene lo tomba pekô tī angête nī.
- The Biröo tī Sêlê tī Dafängö-ngbanga angbâ tī têngbi-terê na âbosö tī âsiwīli tī KBA na lëgë tī âbüngbïngö-terê sô asâra na Bangui ngâ na La Haye dīpī ngû 2004. BSD ayeke mû mabôko ngâ na âmbênî ndë kusâla tī DDM sô ayeke tī vüngängö sango na âzo tī KBA, tóngana âtëngbïngö-terê na âwasango, âwafängö-tënë tī Nzapâ, na âwatokua tī âbosö tī âsiwīli ngâ na âwafängö-ngbanga tī KBA. BSD ayeke na nzara tī tomba pekô tī sārängö kua na âzo tī KBA na lëgë tī âkua tī Dasînga.
- Na 24 Nyenyen 2008, Sêlê tī DDM Luis Moreno-Ocampo ayeke gue na Bangui tītene lo têngbi-terê na âwaponön ngâ na âzo tī KBA nī. Lo yeke têngbi-terê ngâ na âzo tī Gövörömä tī pīka pätärä na ndö tī sārängö kua tī âla mabôko na mabôko tītene agbû gerê tī angête nī na lo yeke pīka pätärä ngâ na ndö tī töküängö na dangbanga âzo sô asâra âfinî gino.
- .

## ÂYÊ SÔ AYEKE GÄ

- Sêlê tí DDM ayeke sâra angête na ndö tí âkpêngba gino sô asâra nî na pekô tí 1 Lengwa 2002. BSD ayeke gbû na bê mîngi âtênê na ndö tí âsiönî sô asâra na terê tí sêkêsê. Töküängö na dangbanga âwasärängö-siönî nî ayeke ngangü mîngi títene afa bîanî âgino sô ayeke siönî na zo ôko pèpe na KBA wala na mbênî ndê ndö na yâ tí Dûnîa Mobimba agbû kokö. Âsiönî sô asâra na terê tí sêkêsê ayeke âkpêngba gino sô ayeke tokua nî na dangbanga na lègê tí Sitatî tí Rome.
- Na yâ tí lègê tí Sitatî tí Rome ngâ na yâ tí porosö tí kodêlêgê tí BSD, Sêlê tí DDM ayeke gî tí hînga ngâ na tí tokua na dangbanga âzo sô ayeke na kötâ sêlô na yâ tí särängö âkpêngba gino nî sô.
- Särängö-siönî sân-güëngö na dangbanga abi KBA na yâ tí siönî kërêbendê tí âbirä na wûsûwûsû. Tî kâi âpâsî sô kûê KBA ayeke bâa, töküängö na dangbanga âwagino nî ayeke ngangü mîngi. Âpialö tí lèngö-birä sô kûê azîa na sêse ayeke na hônga tí kpê âtênê tí bê tí Sitatî tí Rome. BSD ayeke mû mabôko na âyê sô kûê asâra títene KBA aduti bîanî ködörö tí ndiä.
- Âzo ayê na bê tí âla ôko títene müngö-mabôko tí DDM ayeke mû lègê na âködörö tí Dûnîa Mobimba títene âla bi lê tí âla na ndö tí âhûnda tí âwaponön nî ngâ ndö tí ârisîki tí âsiönî na âgino sô ayeke ngbâ tí sî na KBA ngâ na yâ tí âködörö sô angoro lo.